

τὴν ὁποῖαν ἐκάλεσεν ὁ Κύριος τοὺς ὀδηγηθέντας ὑπ' Αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Θαβώρ Ἀποστόλους Πέτρον, Ἰακωβὸν καὶ Ἰωάννην, διότι καὶ ἡμεῖς, ὁμοίως πρὸς αὐτούς, ἐλάβομεν τὰς ἰδίας ἐντολὰς καὶ οὐχὶ ἄλλας, καί, ἐπομένως, τὴν ἰδίαν, ἴσην πρὸς αὐτούς, τιμὴν κλήσεως καὶ οὐχὶ ἄλλην κατωτέραν. Ἐρευνήσατε μετὰ προσοχῆς ὅλην τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἑορτῆς καὶ θὰ ἴδητε μετὰ ποίας δυνάμεως ἡ Ἐκκλησία προσκαλεῖ καὶ πείθει πάντας πρὸς ἀνάβασιν εἰς τὸ ἀψηλάφητον ὄρος τῆς νοερᾶς Θεοπτίας, δεικνύουσα οὕτω σαφῶς ὅτι οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς Ἀποστόλους ηὐδόκησεν ὁ Κύριος νὰ φανερώσῃ τὴν “αὐγὴν” τῆς Θεότητος Αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν πάντων τῶν αἰώνων, ἕως ἔτι καὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, δὲν ἔπαυσε καὶ οὐδέποτε θὰ παύσῃ, κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν Αὐτοῦ, νὰ ἐκχέῃ τὴν ἰδίαν ἐκείνην δωρεὰν ἐπὶ τοὺς ἀκολουθήσαντας Αὐτὸν ἐξ ὅλης καρδίας.

»Ἐκτὸς τῆς νόθου ταπεινώσεως — “τοῦτο δὲν εἶναι δι' ἐμέ” —, ἐκτὸς τῆς ἀδικαιολογήτου ἀπογνώσεως, ἣτις γεννᾶται ἐκ τῆς ἀκηδίας καὶ τῆς ἠδυπαθείας, φραγμὸς πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ Ἀκτίστου Φωτὸς ἀποβαίνει εἰσέτι καὶ ἡ τολμηρὰ ἔφεσις “ὅπως ἴδωμεν τὸν Θεόν”, καὶ περιπτυχθῶμεν Αὐτὸν διὰ τῆς σκέψεως ἡμῶν, ὡς νὰ ἠθέλομεν νὰ διεισδύσωμεν μετὰ δυνάμεως εἰς τὰ μυστήρια καὶ εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ νὰ δεσπόσωμεν Αὐτοῦ διὰ τοῦ νοός, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀντικειμένου τῆς γνώσεως ἡμῶν. εἶναι δύσκολον νὰ εὔρωμεν λέξεις πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς πνευματικῆς οὐσίας αὐτῆς τῆς ὑπερηφάνου ἀξιώσεως τοῦ νοός ἡμῶν, ἀλλ' εἶναι σπουδαῖον δι' ἡμᾶς νὰ γνωρίσωμεν ὅτι εἰς παρομοίας περιπτώσεις συναντῶμεν οὐχὶ “φωτεινὴν νεφέλην”, ἀλλὰ γνόφον καὶ σκότος, ἀποκρύπτοντα τὸν Θεόν.

»Ὅταν προσηλοῦμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ νοὸς ἡμῶν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν Ἥλιον τοῦ Προαιωνίου Εἶναι, ὅπως ἴδωμεν Αὐτὸν καθὼς ἔστι, τότε οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν καταφλέγονται καὶ ἀποτυφλοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀπροσίτου καὶ ἐκτυφλωτικοῦ Φωτὸς τῆς Θεότητος, καθ' ὃν τρόπον ἀποτυφλοῦνται καὶ καταφλέγονται οἱ φυσικοὶ ἡμῶν ὀφθαλμοί, ὅταν γυμνοί, ὑπὸ οὐδενὸς προστατευόμενοι, στρέφονται κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν ἥλιον. Ἐν τῇ Γραφῇ ὑπάρχει θαυμαστὴ εἰκὼν, διδάσκουσα ἡμᾶς τὴν ἐγκράτειαν ἐκ τῆς παρρησίας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ: “Ἰστάμενα κύκλῳ τοῦ Θρόνου τοῦ Ὑψίστου τὰ ἑξαπτέρυγα Σεραφεῖμ, δυσὶ πτέρυξι κατακαλύπτοντα τὰ πρόσωπα αὐτῶν” (Ἦσ. ς' 2).

»Καὶ γνωριζόμενος καὶ ὁρώμενος ὁ Θεὸς ἀναλλοιώτως διαμένει ὑπὲρ πᾶσαν γνῶσιν καὶ ὄρασιν. Ἡ ἀπεριόριστος αὕτη ὑπερβατικότης τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ “μυστικῇ” γλώσση τῆς θεολογίας καλεῖται “γνόφος”. Ἡ Καινὴ Διαθήκη οὐδαμοῦ χρησιμοποιεῖ διὰ τὸν Θεὸν τὴν λέξιν “γνόφος”. Λέγει εἰς ἡμᾶς ὅτι “Ὁ Θεὸς Φῶς ἔστι καὶ σκοτία ἐν Αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία” (Α' Ἰωάν. α' 5). Περὶ τῆς ὑπερβατικότητος Αὐτοῦ καὶ συνεπῶς τῆς τελείας “ἀορασίας”, τῆς τελείας “ἀγνωσίας” Αὐτοῦ, ἡ Καινὴ Διαθήκη λέγει τὰ ἑξῆς: “Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε” (Ἰωάν. α' 18)· καὶ ἄλλαχοῦ: “Ὁ Θεός, ... φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται” (Α' Τιμ. ς' 16). Ὅτε ἀνεφάνησαν οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ αἵρετικοί, οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν δυνατότητα πλήρους γνώσεως τοῦ Θεοῦ, τότε οἱ Ἅγιοι Πατέρες, διὰ νὰ ἐκριζώσουν τὴν ἀσύνητον ταύτην ἰδέαν, ἐπέστρεψαν εἰς Παλαιοδιαθηκικὰς εἰκόνας καὶ γλῶσσαν: «Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋσῆν· “καταβάς διαμάρτυραι τῷ λαῷ, μήποτε ἐγγίσωσι πρὸς τὸν Θεὸν κατανοῆσαι” Αὐτόν...

Εἰστήκει δὲ ὁ λαὸς μακρόθεν, Μωϋσῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν γνόφον, οὗ ἦν ὁ Θεός» (Ἐξ. ιθ' 21, κ' 21). Οὕτω, διὰ νὰ πλήξουν ἰσχυρότερον τὴν συνείδησιν τῶν ἀσόφων σοφῶν, οἱ Πατέρες προσέφυγον εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ “γνόφου”, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Σοφὸς Νομοθέτης Μωϋσῆς συνεκράτει τὸν λαὸν αὐτοῦ, εἰσέτι ἄπειρον τῆς Θεογνωσίας, ἀπὸ τῆς ἀσυνέτου ἐξάρσεως τῆς ἰδέας τοῦ “κατανοῆσαι” τὸν Θεόν· καὶ διὰ νὰ μὴ παρεκκλίνουν ἀπὸ τῆς Καινοδιαθηκικῆς Ἀποκαλύψεως, οἱ Πατέρες ὠνόμασαν τὸν γνόφον τοῦτον “ὑπέρφωτον”.

»Ἡ ἀληθὴς ὁδὸς πρὸς θεωρίαν τοῦ Θείου Φωτὸς διέρχεται διὰ μέσου τοῦ ἔσω ἀνθρώπου. Ὅλη ἡ σκέψις ἡμῶν, ὅλη ἡ δύναμις τῆς ἐπιθυμίας ἡμῶν, ὀφείλουν νὰ κατευθύνωνται μόνον πρὸς τὸ “τηρῆσαι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἄσπιλον καὶ ἀνεπίληπτον” (Α' Τιμ. ς' 14). Τότε τὸ Θεῖον Φῶς, καθὼς ἔδειξεν ἡ πεῖρα τῶν αἰώνων, “πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως” ἐπισκέπτεται τὸν ἄνθρωπον. Καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ ποτὲ περὶ τῶν ὁρίων τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, διότι αὕτη κεῖται ἐν ἀληθείᾳ πέραν παντὸς ὁρίου. Ὅσονδήποτε καὶ ἐὰν τείνη ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν Θεόν, ὅσονδήποτε καὶ ἐὰν φλέγῃται ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς Αὐτόν, καὶ πάλιν αἱ ἐκχύσεις τοῦ Φωτὸς θὰ παραμείνουν πέραν παντὸς ὁρίου καὶ ἀριθμοῦ, διότι δὲν ὑπάρχει τέλος εἰς αὐτάς, καὶ ὅταν εἰσέτι τὸ φῶς ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως ἡμῶν νὰ ὑπομείνῃ τὴν λάμψιν αὐτοῦ. Καὶ ὁ μοναδικὸς δυνατὸς λόγος, ἡ μοναδικὴ ἐπικύρωσις, ὡς πρὸς πάντα ταῦτα εἶναι ὅτι “ὁ Θεὸς Φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία ἐν Αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία”, καὶ ὅτι “Αὐτὸς οἶκεῖ ἐν ἀπροσίτῳ Φωτὶ” καὶ ἐμφανίζεται πάντοτε ἐν τῷ φωτὶ καὶ ὡς φῶς».

Ἄλλὰ καὶ παρὰ τοὺς λόγους τούτους δὲν διελύθη ἡ ἀπορία εἰς τὴν δειλὴν μου ψυχὴν. Δὲν ἔβλεπον ἐνώπιόν

μου τὴν ὁδόν· δὲν ἐγνώριζον πῶς νὰ εἰσέλθω εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, πόθεν νὰ ἀρχίσω· ἤσθανόμην ἑαυτὸν ἐν γνόφῳ καὶ «ἠρώτησα»:

«*Τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω*»;

Καὶ ἐδόθη εἰς ἐμέ ἡ ἀπάντησις:

«Προσεύχου, ὡς ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, ὅστις ἐπὶ ἔτη ἐβόα, “Κύριε, φώτισόν μου τὸ σκότος”, καὶ εἰσηκούσθη.

»Προσεύχου διὰ τῶν λόγων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ᾠδῆς, “*Λαμψάτω, ᾧ Φωτοδότα, καὶ ἐμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ τὸ φῶς Σου τὸ ἀπρόσιτον*”, καὶ ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ πίστει, ἐνθυμούμενος ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν προσεύχεται περὶ ἀδυνάτων πραγμάτων».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὡς νὰ ἀπέκλειε τὴν δυνατότητα ὅτι τοιαύτη προσευχὴ θὰ παραμείνη ἄνευ τῆς ἄνωθεν ἀπαντήσεως, κατέκλεισε τὸν λόγον αὐτοῦ ὡς ἑξῆς:

«Ὅταν γνωρίσῃ ἡ ψυχὴ σου τοῦτο τὸ φῶς, τότε, ὅταν συμβῇ νὰ στερῆται τούτου, θὰ φλέγησαι δι’ αὐτὸ καὶ μιμούμενος τὸν Ἅγιον Συμεὼν τὸν Νέον Θεολόγον θὰ ζητῆς αὐτὸ καὶ θὰ κράζῃς πρὸς αὐτό:

Ἐλθέ, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν.

Ἐλθέ, ἡ Ζωὴ ἡ αἰώνιος.

Ἐλθέ, τῶν πεπτωκότων ἡ ἔγερσις.

Ἐλθέ, τῶν κειμένων ἡ ἀνόρθωσις,

Ἐλθέ, τῶν νεκρῶν ἡ ἀνάστασις.

Ἐλθέ, Πανάγιε Βασιλεῦ.

Ἐλθέ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν,

καὶ μεῖνον ἀδιαστάτως ἐν ἡμῖν,

καὶ ἀδιαιρέτως Σὺ μόνος βασίλευε ἐν ἡμῖν

εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».